

Riksdagens protokoll

1998/99:50

Torsdagen den 4 februari

Kl. 14.00 – 15.05

Protokoll
1998/99:50

1 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 TALMANNEN:

Vid dagens frågestund medverkar justitieminister Laila Freivalds, finansminister Erik Åsbrink, statsrådet Pierre Schori, kulturminister Marita Ulvskog, försvarsminister Björn von Sydow och utbildningsminister Thomas Östros. Justitieministern besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt område. Övriga statsråd svarar på frågor som rör deras respektive ansvarsområden.

Förenkling för småföretagare

Anf. 2 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! I går hade vi en tillväxtdebatt. Det var ett antal frågor som inte alls kom med. Det som jag tänkte fråga finansministern om handlar om konkreta förenklingar för vanliga småföretagare, enklare blanketter, snabbare vägar att få kontakt med myndigheter. Det sades i den DN-debattartikel som lästes upp i går att en tredjedel av Småföretagardelegationens förslag skulle vara genomförda. Men vi vet ju att det inte är så. Framför allt vet alla småföretagare som sitter mitt upp i krånglet att så inte är fallet.

Jag skulle därför vilja fråga finansministern om han har någon mer ambitiös tidsplan än näringsministern för att genomföra konkreta förenklingar för småföretagare.

Anf. 3 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag har en lika ambitiös tidsplan som näringsministern. Vi har mycket ambitiösa planer när det gäller både förenklingar och andra åtgärder för att ytterligare förbättra företagsklimatet, inte minst inriktat på de mindre företagen.

Det är riktigt att ungefär en tredjedel av Småföretagardelegationens förslag nu omsatts i regeringsförslag. Det är inte så konstigt om företagen inte har märkt det ännu. Besluten skall ju först fattas av riksdagen och genomföras. Det tar något längre tid, med det är på gång. Arbetet fortsätter naturligtvis även med andra delar av de förslag som ligger, liksom de idéer som kan komma i övrigt. Där har Näringsdepartementet, både Björn Rosengren och Mona Sahlin, en viktig roll att spela. Själv kommer jag att arbeta parallellt med frågor inte minst på skatteområdet. Där räk-

Frågestund

nar jag med och hoppas på att de pågående skatteöverläggningarna kommer att leda till reformer, däribland förenklingar på skatteområdet.

Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Jag syftar på väldigt jordnära och konkreta förändringar som gäller dem som sitter och svettas med papper och inte vet när de skall postas för att vara framme vid ett visst datum. Jag syftar på den sortens förändringar, som också gör att man inte behöver vara rädd för straffavgift ifall man har periodiserat momsinsbetalningarna fel. Sådana konkreta jordnära förändringar skall man inte ha överläggningar om i stora sammanträdesrum, utan det handlar om en ambitiös tidsplan som går ut på att faktiskt få saker och ting genomförda.

Vi vet att t.ex. Riksskatteverket har många konkreta förslag på hur man skulle kunna göra det enklare – förenklad självdeklaration även för företagare, schablonavdrag m.m.

Jag vill åter fråga finansministern om han har en sådan mer ambitiös genomförandeplan.

Anf. 5 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag beklagar om Karin Pilsäter och Folkpartiet inte vill delta i överläggningar om förenklingsåtgärder. Jag räknar med att övriga partier är intresserade av att tillsammans med regeringen diskutera sådana konkreta åtgärder. Jag kan försäkra att vi kommer att ta upp dem i de sammanhangen. Givetvis syftar det fram till konkreta beslut och åtgärder, jordnära om man så vill. Alla förslag behöver inte vara jordnära men en del får gärna vara det.

Vi skall arbeta vidare med det. Kan vi få med oss andra partier är det utmärkt. Jag tror att vi skall lyckas med det, även om Folkpartiet inte vill delta i den delen.

Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp):

Fru talman! Problemet är att det hela tiden skall överläggas. Vi vill inte överlägga om dem; vi vill ha dem gjorda.

Anf. 7 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag vill också ha konkreta resultat, och jag kan försäkra att det kommer att bli konkreta resultat. Men jag tror faktiskt att det inte skadar, utan tvärtom kan vara ganska bra, att man i en parlamentarisk demokrati har diskussioner mellan partierna för att försöka få en samsyn. Vi kommer att fortsätta att sträva efter att uppnå detta.

Brott mot homosexuella

Anf. 8 ROSSANA VALERIA (v):

Fru talman! Den här frågan vill jag rikta till Laila Feivalds.

Inom loppet av ett år har RFSL i Trollhättan attackerats 17 gånger. Det här är dessvärre ingen lokal företeelse utan det händer överallt i Sverige. Det handlar inte bara om vandaliseringen av lokaler. Man har även misshandlat homosexuella. En del har dödat homosexuella. De här

brott har inte begåtts av en slump utan enbart därför att det handlar om homosexuella.

Det har länge krävts att homosexuella skall omfattas av grundlagsbestämmelsen om hets mot folkgrupp. Frågan har länge förhalats både här i riksdagen och i regeringen.

Min fråga är: När kan vi fatta ett beslut i riksdagen i denna fråga?

Anf. 9 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Såsom Rossana Valeria kanske känner till är frågan föremål för en utredningsberedning. När frågan kan komma upp i riksdagen kan jag inte svara på i dag. Men man kan göra en ungefärlig beräkning: som det brukar ta när en utredning kommer, med remissarbete, lagrådsremiss, proposition till riksdagen och den tid som riksdagen behöver för utskottsbehandlingen.

Anf. 10 ROSSANA VALERIA (v):

Fru talman! Jag skall fortsätta där jag slutade. Frågan handlar inte enbart om rent fysiska brott mot homosexuella. Vi vet också att organisationer som pingstvännerna kan skriva att homosexuella är missfoster utan några som helst påföljder.

Vi talar väldigt vackert om alla människors lika värde. Men de här vackra orden tycks bara gälla heterosexuella. Det är någonting som vi i Vänsterpartiet tycker är helt oacceptabelt. Den utredning som Laila Freivalds talar om kommer att bli färdig den 31 oktober 2000. Till dess får de homosexuella stå ut med glåporden, trakasserierna och det fysiska och psykiska våldet. Till dess kommer RFSL att få jobba under otrygga förhållanden.

Fru talman! Den här processen måste skyndas på. Jag tycker att vi skall gå in i 2000-talet genom att visa människors lika värde verkligen gäller alla människor.

Anf. 11 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Jag tror att det föreligger ett missförstånd här. När brott begås är det brott oavsett om de riktar sig mot en heterosexuell eller en homosexuell person. Därvidlag gör lagen ingen skillnad. Tvärtom finns det särskilda straffbestämmelser som säger att ett brott som begås t.ex. mot bakgrund av att man vill angripa någon för hans etniska ursprung eller homosexuella läggning skall betraktas som ett grövre brott än annars. Detta är naturligtvis det grundläggande i vår strafflag. Detta är utgångspunkten för rättsväsendets arbete på det här området.

Dessutom vill jag passa på att säga till Rossana Valeria som är engagerad i denna fråga, vilket är väldigt bra, att det pågår en mycket stark metodutveckling inom polisen för att hitta metoder att komma åt de grupper som ägnar sig åt särskild brottslighet riktad mot vissa grupper i samhället. Det handlar om att utveckla spaningsmetoder mot den kriminella underrättelseverksamheten. För det ändamålet har bl.a. riksdagen fattat beslut om vissa metoder som polisen får använda.

Den fråga som Rossana Valeria ställde inledningsvis handlade bara om tidsplanen för ändring av en viss bestämmelse. Det handlar alltså inte om hela det spektrum av brottsliga gärningar som redan i dag kan beivras.

Anf. 12 ROSSANA VALERIA (v):

Fru talman! Jag förstår och håller med om det Laila Freivalds säger. Problemet är att det tar för lång tid. I Trollhättan, som jag tog upp som fall, har polisen inte gjort några större ansträngningar för att göra någonting åt de attacker som faktiskt har skett.

Problemet är att folk på gatan kan ropa glåpord efter homosexuella. Sådana organisationer – som jag tidigare nämnde – som pingströrelsen kan skriva att homosexuella är missfoster. Detta får inte ske. Man måste kunna skynda på processen. Här i riksdagen finns det en bred majoritet – förutom moderaterna och kristdemokraterna – som är överens i den här frågan.

Anf. 13 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Det föreligger fortfarande något slags förvirring här. Jag förstår att Rossana Valeria menar att det tar för lång tid innan riksdagen skall ta ställning till ett förslag som innebär att brottet hets mot folkgrupp också skall omfatta homosexuella. Men de exempel som Rossana Valeria ger på agerande från människor utgör ju redan brott. Vi behöver inte vänta på någon ny lagstiftningsåtgärd för att kunna ingripa mot att människor utsätts för förföljelse, trakasserier eller glåpord. Detta är redan brott enligt den lagstiftning som vi har.

Möjligen kan jag tolka frågan på det viset att man anser att det tar för lång tid för polisen att utreda dessa ärenden. Det handlar om en effektivisering av polisens arbete, och det gick jag in på lite grann tidigare i mitt svar.

Entreprenörskap i utbildningen

Anf. 14 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Sverige behöver fler entreprenörer, inte minst fler unga entreprenörer. Men tyvärr ger inte utbildningen, alltifrån första klass till universitet eller högskola, den grund som krävs för att elever och studenter skall kunna kasta sig in i ett entreprenörskap. Jag undrar vad utbildningsministern tänker göra åt detta.

Anf. 15 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jag delar Lennart Daléus åsikt om vikten av att ungdomar känner att det skall vara ett mycket realistiskt alternativ att de kan bli egna företagare och ett alternativ som många kan fundera på.

I verkligheten har det hänt mycket. Jämför ungdomars attityder i dag med hur de var för 15–20 år sedan! En mycket stor andel av gymnasieungdomarna kan tänka sig att någon gång i sitt liv starta ett företag. Att vi håller den andan levande är nog det viktiga, att entreprenörskap är ett naturligt livsval.

När det gäller innehållet i skolutbildningen är jag inte säker på att ett införande av entreprenörskap på schemat är det bästa sättet att stimulera nytt företagande. Skolan skall ge bra grundkunskaper i alltifrån ekonomi till svenska, matematik och naturvetenskap. Vi skall inte lägga till ett antal ämnen som sedan tränger ut basämnena i skolan.

Att tala väl om entreprenörskap och att stimulera ungdomar till att bli entreprenörer är viktigt, men att föra in det som ämne i schemat på alla utbildningar tror jag inte är en självklar åtgärd.

Prot. 1998/99:50
4 februari

Frågestund

Anf. 16 LENNART DALÉUS (c):

Fru talman! Det där är ett gammalt sätt att se på det hela. Vi har olika ämnen som eleverna får lära sig. Utbildningsministern måste ju se att det växer fram ett nytt samhälle med snabbare rörelser. Se t.ex. på de garage-företag i databranschen som ungdomar startar. De växer snabbt vidare.

På andra håll, t.ex. i Danmark, har man på universiteten börjat att undervisa i företagskultur och det sättet att tänka, resonera och förhålla sig för att man skall kunna våga att satsa. Också SACO har krävt liknande inriktningar, inte minst inom den högre utbildningen.

Är det inte dags att våga se nya grunder för utbildningen, att fostra studenter och elever i entreprenörskap och inte bara klamra sig fast vid de gamla ämnena matematik, fysik, kemi och ekonomi?

Anf. 17 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! De sistnämnda ämnena är rätt viktiga också för de flesta entreprenörer.

Se vad som händer, inte minst vid högskolan! Det finns oerhört mycket av spännande utveckling där studenternas vardag knyts samman med företagsamheten på orten. Inte minst bland de små och medelstora högskolorna har man prövat sig fram med nya lösningar genom examensarbeten och praktikperioder. Det tredje uppdraget, dvs. att samverka med det omgivande samhället, tar sig ofta konkret uttryck i att man samverkar med företagsamheten.

Jag är beredd att stimulera detta ytterligare, men jag tror inte att det skall regleras uppifrån av riksdagen mer än att riksdagen begär att så skall ske. Sedan skall det hela få blomma i olika former, lokalt på de olika högskolorna.

Res gärna runt och se vad som händer! Det händer väldigt spännande saker i kontakterna mellan högskola och näringsliv.

Försvaret

Anf. 18 HENRIK WESTMAN (m):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till försvarsministern.

Anledningen till att man bildar ett samhälle är att man vill ta vara på vissa fundamentala saker, och försvar är en sådan sak. Man vill ju försvara sin frihet. Under väldigt lång tid har man sagt att den övergripande målsättningen för försvaret är att hela landet skall försvaras.

Jag och många med mig blev ganska bestörta när vi fick klart för oss att den texten var borta, något som också massmedierna uppmärksammade en hel del. Jag har efterhört om man har gjort några ändringar, men några sådana har inte skett. Den texten är fortfarande borta. Då är min fråga: Innebär detta någon medvetet ändrad inställning eller är det bara en lapsus? Vilken del eller vilka delar av landet skall inte längre försvaras? Eller rör det sig om en ändrad inställning när det gäller vilken prioritet försvaret skall ha i olika delar?

Anf. 19 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Det som Henrik Westman refererar till är texten i Försvarsberedningens rapport som publicerades för ett par veckor sedan. Sekreteraren i Försvarsberedningen har sagt att detta tydligen var en lapsus i den meningen att ingen av ledamöterna yrkade att den gamla formuleringen skulle vara kvar.

I propositionen som följer på Försvarsberedningens rapport kommer vi självfallet att klargöra att hela landet skall försvaras mot väpnade angrepp och territoriella incidenter. I övrigt skall Försvarsmakten naturligtvis biträda med stöd till det civila samhället i händelse av kriser av större omfattning.

Jag vill tillägga att vad som hänt är att vi har en helt annan säkerhetspolitisk omgivning. Vi förväntar oss inte att det skall riktas något omfattande invasionsföretag mot Sverige. Däremot kan det förekomma andra typer av väpnade angrepp, och dessa skall förvaras överallt i hela riket.

Anf. 20 HENRIK WESTMAN (m):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Jag tolkar det så att de fyra orden "hela landet skall försvaras" skall infogas. Annars är det lite oklart för många vad som gäller. Men jag tolkar det så att det nu kommer att stå så.

Östtimor

Anf. 21 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Jag vill ställa några frågor till bistandsminister Pierre Schori. Det gäller Östtimor. Vad händer egentligen i dag i Östtimor? Vad gör FN? Vilka möjligheter har folket i Östtimor till självstyre? Diskuterar man fortfarande folkomröstning? Och vad gör framför allt vi i Sverige?

Anf. 22 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Det som nu pågår i Östtimor och framför allt i Indonesien är faktiskt mycket glädjande. Efter nästan 25 års ockupation börjar nu ockupationsmakten att tala om självständighet för Östtimor.

Alltsedan det portugisiska kolonialväldet föll samman och Portugals dominans över Östtimor upphörde har vi krävt att Östtimors folk genom t.ex. en folkomröstning självt skall få välja sin framtid, exempelvis självständighet från Indonesien som för 25 år sedan invaderade Östtimor.

Det som nu pågår är att i slutet av denna vecka kommer Indonesiens och Portugals utrikesministrar att träffas i FN under Kofi Annans överinseende för att föra dialogen vidare. Man har också kontakter med oppositionen i Östtimor. Enligt Indonesiens utrikesminister skall den fängslade oppositionsledaren Gusmao släppas ut från fängelset och föras till husarrest.

Anf. 23 BIRGITTA AHLQVIST (s):

Fru talman! Det låter ju mycket positivt.

Jag vill också fråga: På vilket sätt stöder vi i Sverige folket i Östtimor?

Anf. 24 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Vi välkomnar denna utveckling och ser den som ett steg i rätt riktning. Vi vet ju inte riktigt om man kan lita på dessa uttalanden, men vi tar fasta på dem, liksom omvärlden och FN.

Vi har under många år genom Röda korset och Caritas gett ett humanitärt stöd till befolkningen på Östtimor. Människor har lidit av svält och andra umbäranden. Nu ger vi ett kraftfullt stöd åt FN-processen.

I den händelse det blir en självständighetsprocess som kanske tar tid har vi beredskap att gå in med biståndsinsatser som säkert kommer att behövas när Indonesien i så fall drar bort sin närvaro totalt.

Vidareutbildning för läkare

Anf. 25 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsministern.

Amalgamproblematiken har diskuterats till och från. Tandläkare kan byta fyllningar, men de kan inte diagnostisera och behandla förgiftningar av kvicksilver och annat.

Nu har det kommit till min kännedom att inte heller läkare har kompetensen att behandla och diagnostisera tungmetallförgiftningar. Detta ämne finns fortfarande inte i deras utbildning.

Vad tänker utbildningsministern göra åt saken?

Anf. 26 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Låt mig börja med att säga att jag inte har så djup kännedom i ärendet att jag kan gå in på hur utbildningen är upplagd, varför en del ämnen är med och andra inte. Det som naturligtvis är viktigt, inte minst i läkarutbildningen, är att vetenskapliga framsteg via forskning och kunskap på vetenskaplig grund kommer tillbaks i form av vidareutbildning för läkarkåren och i läkarutbildningen. Om det finns brister där måste vi naturligtvis se över dem. Om det finns brister även i detta fall får vi också se över dessa.

Anf. 27 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Detta svar tackar jag för. Vad jag hoppas på är att man skall kunna fortsätta att utveckla de kunskaper som behövs för att möta just dessa människors behov också.

Statsbidraget till kommunerna

Anf. 28 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Jag är intresserad av att höra finansministerns uttolkning av den överenskommelse som träffades i går mellan regeringen och Centerpartiet i ett viktigt avseende. Där sägs att de pengar som frigörs från försvaret skall vara öronmärkta till vården. Ibland har jag också hört uttrycket vård, skola, omsorg. Jag vill nu få bekräftat av finansministern att det kommer att framgå av vårbudgeten att anslaget till kommuner kommer att höjas med det belopp som frigörs från försvaret.

Sedan vill jag också höra om dessa pengar kommer att specialdestineras till vården. Vi vet ju av tidigare erfarenheter att sådana här satsningar

ofta hamnar på helt fel ställe. Är nu tanken att dessa medel skall specialdestineras till vård och skola?

Anf. 29 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Det behövs inga speciella uttorkningar från min sida, eftersom regeringen självfallet står enig bakom den uppgörelse som har träffats. Den innebär att vi fullföljer försvarsuppgörelsen för den innevarande försvarsperioden. Den innebär att vi under nästa försvarsperiod, från år 2002 och framåt, genomför en ramsänkning med 4 miljarder kronor och att ett engångsbelopp i form av ett omställningsbidrag utanordnas i början av denna period. Vi har enats med Centerpartiet om att det nettoutrymme som uppkommer genom dessa åtgärder och som alltså gäller från år 2002 och framöver skall kunna användas för insatser inom vården och omsorgen. Tekniken för detta tycker jag kanske att det är lite tidigt att klara ut här i dag. Vi har anledning att återkomma till frågan. Det gäller ju tidigast år 2002, och det är först i vårpropositionen som vi för första gången skall ta ställning till det året. Det har ju inte funnits med i våra tidigare treårskalkyler.

Sedan vill jag anmäla en annan uppfattning än Lars Leijonborgs. Vi vet ju genom noggranna undersökningar att de successiva tillskott som har utanordnats sedan hösten 1997, vilka kommer att fortsätta öka de närmaste åren och som har styrts till kommuner och landsting, i allt väsentligt har gått till skolan, vården och omsorgen, precis som vi har avsett.

Anf. 30 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Detta var lite oroande, tycker jag. Det var ett hjälpverb som hade smugit sig in, att de här pengarna *skall kunna* användas till vården och att det är en teknisk fråga som vi får återkomma till. Jag frågade ju just om vårbudgeten, därför att i den berörs ju för första gången år 2002 som är första året på den nya försvarsbeslutsperioden. Detta måste finansministern kunna svara på: Kommer anslaget till kommunerna att öka i vårbudgeten som läggs fram denna vår vad avser år 2002? Kommer regeringen att vara duktigare, eftersom ni från era egna undersökningar vet att en stor del av de satsningar som ni hittills har gjort icke har satsats på vården och skolan? Kan ni säkerställa att det den här gången blir på det sättet?

Anf. 31 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag är lite orolig över Folkpartiets insatser i dag. Först fick vi höra Karin Pilsäter, som vill strunta i att delta i överläggningar med regeringen om förenklingar för småföretagarna. Sedan fick vi höra Folkpartiledaren säga att vi skall strunta i försvaret. Jag tycker inte att vi skall strunta i försvaret.

Lars Leijonborg får ge sig till tåls lite. Det är mycket begärt att jag här i dag i detalj skall redogöra för en viktig del av vårpropositionen. Den arbetar vi med, och vi kommer att redovisa våra förslag den 14 april. Vi kommer där att för första gången inkludera år 2002 när det gäller de insatser som kan styras till vården och omsorgen. Vi har en etablerad teknik för detta. Vi återkommer i frågan – var lugn på den punkten.

Anf. 32 LARS LEIJONBORG (fp):

Fru talman! Men det var ju gårdagens viktiga nyhet att det som frigörs från försvaret skall gå till vården, att detta blir aktuellt i vårbudgeten. Nu tvekar ju finansministern om ifall detta är en uppgörelse som gäller. Om den gäller finns ju bara den tekniken att statsbidraget till kommunerna år 2002 ökar. Varför tveka på den punkten? Det var ju gårdagens besked. Är regeringen inte enig om detta besked?

Anf. 33 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag tycker att detta är en mycket egendomlig debatt. Om det nu bara finns en teknik är det svårt att förstå vad frågeställningen egentligen gäller. Man kan dock fördela pengar mellan kommuner och landsting på lite olika sätt. Som bekant har ju landstingen ansvar för sjukvården, och kommunerna har ansvar för stora delar av omsorgsområdet. Där har vi en fråga. Den exakta procentsatsen är inte alldeles självklar.

Lars Leijonborg är väl medveten om det parlamentariska systemets regler. Vi lägger fram våra förslag. Vi kommer den 14 april att lägga fram en vårproposition. Då är vi ändå ute i mycket god tid för att ge till känna hur vi vill använda pengarna år 2002.

Våld mot kvinnor

Anf. 34 LENA EK (c):

Fru talman! Jag skulle vilja vända mig till justitieministern.

Vi två har det senaste året mötts vid ett antal konferenser som har handlat om våld mot kvinnor – ett område på vilket det är angeläget att det sker stora insatser eftersom det är drygt 19 000 kvinnor som miss-handlas per år och 35 kvinnor som faktiskt avlider.

På detta område har lagstiftningen förändrats. Nu handlar det väldigt mycket om metoder, information och om hur man kan få lagstiftningen att verkligen fungera. Centerkvinnorna, som är det största politiska kvinnoförbundet i landet, håller nu på med en undersökning om hur rättsintygen fungerar, dvs. att läkare i intyg omedelbart skall konstatera bevisläge som ligger till grund för bevisningen i domarna. Det visar sig att i Västmanland utfärdar man rättsintyg grundade på patientjournaler i efterhand. Många jurister och läkare anser att det bara är en tredjedel av de rättsintyg som utfärdas som kan användas.

Vad anser ministern om detta, och vad avser ministern att göra på området?

Anf. 35 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Kvinnocentrum i Uppsala har uppmärksammat mig på frågan att detta med rättsintyg inte fungerar på ett likartat sätt över landet och att rättsintygen är av varierande kvalitet. Det beror på att polismyndigheters och åklagares kunskaper när det gäller att begära in och hantera rättsintyg och läkarnas kompetens att utfärda rättsintyg är ojämn över landet. Jag har därför tagit upp frågan till diskussion med Socialdepartementet, eftersom det här råder ett delat ansvar då det är olika typer av myndigheter som är inblandade i hanteringen.

För Justitiedepartementets del avser jag att vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att rättsväsendets agerande i detta sammanhang blir bättre. Socialdepartementet kommer att säkerställa att läkarnas medverkan i sammanhanget också blir bättre.

Anf. 36 LENA EK (c):

Fru talman! Det var väldigt roligt att höra. Rikspolisstyrelsen försöker nu arbeta med metodutvecklingen och se vad som kan göras. Man har konstaterat att det är problem med rättsintygen, men också med de s.k. trygghetspaketen, som det inte finns tillräckligt av och som det ibland är väntetid på. Det tycker jag är ganska oacceptabelt.

Nu kommer det här att redovisas till justitieministern under våren och sedan kommer det att diskuteras. Det dröjer innan förslag kommer. Finns det någon möjlighet att från departementets, regeringens, sida se till att metodutvecklingen vad gäller de här två frågorna kommer före Rikspolisstyrelsens material? Finns det något sätt att förkorta tiden? Det är ändå ganska enkla saker det handlar om.

Anf. 37 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Man kan ju alltid önska att saker och ting utvecklade sig fortare än de gör. Men i det här fallet handlar det ju inte om att det är något långsamt som sker i Regeringskansliet eller om att det föreligger några problem i förhållande till riksdagen. Det här är ju ett arbete som bedrivs ute på myndigheterna. Det är där man arbetar med att utveckla sina metoder. Jag vet inte vad jag skulle kunna göra för att säkerställa att de arbetar lite fortare än de gör.

Våld mot kvinnor är ju en prioriterad fråga, och i den proposition som riksdagen tog ställning till i våras fanns en rad olika uppdrag till myndigheterna. Dessa har sedan följts upp i de regleringsbrev som styr myndigheternas verksamhet. Dessutom har vi rapporteringskrav på dem. Jag är faktiskt övertygad om att våra myndigheter är ganska lyhörda. Dessutom är jag övertygad om att polismyndigheterna när det gäller den här frågan är mycket engagerade. Så jag känner inte samma oro för att detta skulle vara en fråga som på något vis behandlas långdraget hos polismyndigheterna.

Irak

Anf. 38 GUSTAF VON ESSEN (m):

Fru talman! Detta är en fråga till statsrådet Schori. Den rör den humanitära situationen i Irak. Man kan väl utan att överdriva säga att det är något av en humanitär tragedi som äger rum inne i Irak i dag när det gäller befolkningens möjligheter att försörja sig, utbilda sig och ha normala levnadsomständigheter.

Jag ser det som ett stort moraliskt dilemma om man liksom skall plåga ihjäl ett folk därför att de har en diktator över sig som de inte själva har valt. Det börjar nu, tycker jag, bli tid att försöka ompröva politiken något – utan att därvid gå ifrån FN:s resolutioner rörande Irak. Man kan se att FN:s sätt att fungera när det gäller *food-for-oil*-programmet inte alltid är så där väldigt konstruktivt. Har Sverige tänkt sig att ompröva sin

Anf. 39 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! När Sverige satt i säkerhetsrådet i föl medverkade vi till – vi tog faktiskt initiativ till – att man skulle utöka den kvot av försäljning av olja från Irak som sedan kan användas för att skaffa mediciner och livsmedel för Iraks befolkning. Det är den vägen vi tycker att vi skall gå, att samtidigt som vi håller fast vid sanktionsvapnet mot Saddam Husseins regim på andra sätt försöka lindra befolkningens lidande.

Det är klart att det är väldigt svårt när man vid brott mot sanktionsresolutionerna utövar krigiska handlingar eller straffhandlingar att civilbefolkningen också drabbas och att vi ser detta på bildskärmen. Sveriges politik är att på alla sätt medverka till att få Saddam Hussein att följa säkerhetsrådets resolutioner eftersom Iraks innehav av massförstörelsevapen är hot mot omvärlden. Men samtidigt skall vi göra vad vi kan, och vi gör rätt mycket – liksom även Gustaf von Essen genom sin närvaro ibland i norra Irak – för civilbefolkningen.

Anf. 40 GUSTAF VON ESSEN (m):

Fru talman! Jag tycker också att man skall gå den väg som statsrådet anvisar. Men jag tycker att FN:s mandat när det gäller den humanitära hjälpen är för snävt och fyrkantigt. Man tvingas alltså köpa spannmål och sådant utanför Iraks gränser och sedan föra in och dela ut. Man gör ju hela folket till bidragstagare till slut i stället för att försöka få i gång något slags inkomstgenererande verksamhet inom landet med hjälp av Iraks egna pengar, som det ju är fråga om eftersom det är deras egen olja. Här tycker jag att FN, och det vill jag direkt säga mycket klart och öppet, har ett felaktigt handlingssätt. Man gör ju hela Irak till bidragstagare på det här sättet. Och vad händer sedan? Den frågan vågar man ju ännu inte ställa, för man ser ännu inget ”sedan”.

Anf. 41 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Det kanske är lite svårt att diskutera vilka krafter som skall generera tillväxt och social välfärd när man befinner sig i denna situation av stenhård diktatur där man bryter mot FN-sanktionerna och därigenom underförstått hotar omvärldens fred. Men det som Gustaf von Essen tar upp, civilbefolkningens lidande, står mycket i centrum för vår Irakpolitik. Vi kommer tillsammans med enskilda organisationer och andra att fortsätta försöka lindra detta lidande som befolkningen oförtjänt utsatts för av Saddam Husseins regim.

Fysikcentrum i Stockholm

Anf. 42 EVA ARVIDSSON (s):

Fru talman! Jag vill ställa en fråga till utbildningsminister Thomas Östros. Den 19 januari i år gav regeringen klartecken till byggandet av Fysikcentrum i Stockholm. Det är ett centrum som syftar till att samordna den utbildning och forskning inom ämnet fysik som bedrivs vid Kungliga tekniska högskolan och Stockholms universitet. Fysikcentrum,

som är ett viktigt tillskott i den högre naturvetenskapliga utbildningen, kan ta emot 1 700 studenter varje år.

Det har varit en utdragen process med flera rättsliga prövningar som startade redan 1995. Många blev glada över regeringens beslut den 19 januari. Det gäller forsknings- och utbildningsvärlden och inte minst Byggettan i Stockholm, som har en hög arbetslöshet. Byggandet av Fysikcentrum skulle ge 400 jobb.

Nu finns en ansökan om ny rättsprövning som skapar osäkerhet. Min fråga lyder: Är utbildningsministern beredd att påskynda byggandet av Fysikcentrum när den rättsliga processen är avslutad?

Anf. 43 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Naturligtvis kan jag inte ge mig in i den process som nu har satts i gång med ett nytt överklagande. Det vore alldeles för oförsiktigt av mig. Men ur ett utbildningspolitiskt perspektiv ser jag ju byggandet av ett fysikcentrum som väldigt angeläget för Stockholms universitet och för Kungliga tekniska högskolan. Det gäller möjligheterna att samordna institutioner och att också innehållsmässigt få saker och ting att hända i och med att man kommer i närheten av varandra.

Regeringen har fattat sitt beslut, men nu pågår den process som måste pågå när vi har fått det överklagande som har kommit. Jag hoppas att det slutar på ett bra sätt för Stockholm, för universitetet och för utbildningspolitiken.

Anf. 44 EVA ARVIDSSON (s):

Fru talman! Jag får tacka för det positiva svaret. Den rättsliga processen har sin gång, och självklart kan inte ministern gå in och påverka den. Men det är viktigt att det blir tydligt för forsknings- och utbildningsvärlden att utbildningsministern anser att detta är ett angeläget bygge.

Djurrättsaktivister

Anf. 45 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag har en fråga till justitieministern. Det är mycket oroande att alla de brottsliga handlingar – olaga hot, förföljelser och stora egendomsskador – som utförs av militanta djurrättsaktivister ökar runtom i vårt land. Vi har ju konstaterat att både personal och många företagare lever i ständig oro och press. En del ger upp sitt företagande.

En grund för den här verksamheten är ju bl.a. att man ansöker hos Djurförsöksetiska nämnden om verksamheten. Min fråga är: Kan ministern tänka sig att pröva frågan om att sekretessbelägga de handlingar som gäller ansökan till de försöksetiska nämnderna för att om möjligt minska dessa tragedier runt om i vårt land? Jag känner personligen mycket väl till dem.

Anf. 46 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Jag delar helt Åke Sandströms upprördhet, för jag tyckte att jag kunde uppfatta att det fanns en sådan bakom, över den typ av aktiviteter som en del djurrättsaktivister ägnar sig åt. I många fall är det fråga om mycket grov kriminell verksamhet som inte bara riktar sig mot

institutioner utan också mot enskilda människor. Det har lett till personliga tragedier för många. Jag vill dessutom passa på att säga att jag beklagar att inte alla partier i riksdagen har intagit samma entydiga ståndpunkt – att vi inte accepterar denna typ av aktiviteter.

När det gäller den väldigt specifika frågan som Åke Sandström ställer måste jag gå tillbaka och se hur sekretessreglerna är utformade när det gäller den typen av ansökningar och om det är så att det inte finns möjlighet att i dag av t.ex. säkerhetsskäl ha en sekretessbeläggning av handlingar som vid utlämnande kan leda till säkerhetsrisker. Om så inte är fallet kan det finnas anledning att fundera över om det är en åtgärd som kan vidtas för att skydda människor som utsätts för denna typ av brottsliga handlingar.

Anf. 47 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag tackar för svaret och hoppas på en fortsatt positiv utveckling av just denna fråga.

Utbyggnad av små universitet och högskolor

Anf. 48 WILLY SÖDERDAHL (v):

Fru talman! Jag har en fråga till utbildningsminister Thomas Östros. Den gäller satsningarna på de små universiteten och högskolorna och satsningen på att hela Sverige skall leva.

I de delar av landet som inte har något stort universitet inpå knutarna har det under senare år byggts upp ett antal små universitet och högskolor. Det har visat sig att de har en mycket positiv och betydelsefull roll för bygdens utveckling. Jag kommer själv från Blekinge och har med egna ögon kunnat se hur högskolan i dag är en motor för utvecklingen.

Jag undrar om statsrådet delar den här uppfattningen och i så fall om han kommer att driva på denna utveckling.

Anf. 49 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jag tackar för frågan. Jag måste säga att jag helt delar Willy Söderdahls utgångspunkter. Det som vi sedan ett antal år tillbaka gör, nämligen att bygga ut högre utbildning över hela landet, har satt i gång oerhört spännande processer. I regioner i Sverige som tidigare har haft mycket dystra framtidsutsikter börjar det hända saker kring högskolan, inte bara i högskolan utan också i näringslivet kring högskolan. Blekinge är ett bra exempel. Starten av en högskola där på 1980-talet – en långsiktig satsning från statens sida – ger effekt i form av en högskola av mycket bra kvalitet men också ett näringsliv kring högskolan där kopplingen till högskolan är mycket stark. Det är alldeles klart att den utvecklingen och den satsningen kommer att fortsätta. I år bygger vi ut högskolan med 16 000 platser. Nästa år bygger vi ut den med lika många platser. Vi är alltså mitt inne i en mycket spännande utveckling på högskoleområdet.

Anf. 50 WILLY SÖDERDAHL (v):

Fru talman! Jag tackar för det. Det är bra att vi är eniga om det. Flera av dessa högskolor har i dag erfarenhet av denna positiva utveckling.

Som statsrådet säger gäller det ju inte bara högskolan själv utan inte minst samhället runt omkring. Men det skulle kunna vara bra att ta vara på dessa positiva erfarenheter och att hitta positiva exempel. Jag undrar om det finns någon sådan tanke hos regeringen att ta vara på de positiva erfarenheter som finns och se vilka faktorer det är som är avgörande för att man skall få i gång denna positiva utveckling.

Anf. 51 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Vi följer utvecklingen mycket noga i landets alla regioner och ser vilken betydelse högskolan har. Vi ser också till att förstärka utvecklingen genom att, som under den förra mandatperioden, se till att alla högskolor nu också har en del fasta forskningsresurser, så att de också blir en intressant motpart i regionen för samarbetsprojekt med näringslivet och andra. Den utvecklingen följer vi mycket noga och ser till att förstärka den genom att bygga ut antalet utbildningsplatser.

I alla landets regioner har vi ett oerhört stort intresse riktat mot högskolan, och det är en styrka för högskolepolitiken. Inte på många år har alla ställt upp så mycket för högskolan i regionerna.

Sedan har vi politiskt väldigt olika åsikter, och det har ju varit skillnader i kammaren mellan dem som tycker att man skall bygga ut i regionerna som vi har gjort och ni har gjort och dem som håller emot och tycker att man bara skall satsa på de stora traditionella universiteten. I fråga om detta finns det en politisk konflikt som naturligtvis kommer att märkas under mandatperioden.

Nordiskt samarbete

Anf. 52 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Ibland säger jag i denna talarstol i riksdagen att det är sämre att bo i glesbygden än i storstaden Stockholm. I ett fall skall jag ändra mig. Jag ställer frågan till kulturministern.

Jag kan gå in på mitt rum här i Riksdagshuset och se CNN och se vad som sker i Tunisien, i Irak och i hela världen. Men om jag skall se vad som sker i Norge eller i Danmark, då ser jag ingenting. Våra nordiska länder finns inte representerade i husets TV-anläggning och nästan inte i hela landet. När jag kommer hem till Töcksfors kan jag slå på norsk TV direkt via taket och dansk TV via min parabol. Vart är det nordiska samarbetet på väg när det gäller informationen mellan de olika länderna? När vi talar om försvar, utbildning eller något annat här i huset så talar vi om nordiskt samarbete, men vi vet inte ens vad som sker i våra nordiska grannländers parlament.

Anf. 53 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Detta har ju varit en fråga i det nordiska samarbetet som har stötts och blötts i decennier, och det har varit väldigt svårt att komma framåt. Vi har också haft en särskild utredning för något år sedan som leddes av den förre Osloambassadören Lennart Bodström och som lade fram ett antal mycket intressanta förslag som dock juridiskt har varit mycket svåra att realisera.

Det som nu hjälper oss och som gör att vi slutligen kommer att nå ända till Töcksfors är teknikutvecklingen, därför att digitaliseringen ganska snart kommer att innebära att till att börja med delar av landet och förhoppningsvis så småningom hela landet skall kunna se grannlands-TV. Det finns mycket långtgående förberedelser bl.a. i Skåne i samband med att de digitala TV-sändningarna kommer i gång där senare under året.

Anf. 54 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Tack för svaret. Det var intressant.

Norsk TV finns redan i Töcksfors. Det som jag sade var att jag skulle vilja ha det till Stockholm.

Anf. 55 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s):

Fru talman! Jag tror att tekniken kommer att innebära att också stockholmarna kommer att få se det.

Unga akademikers flytt från Sverige

Anf. 56 ANDERS SJÖLUND (m):

Fru talman! Sverige dräneras på nyckelpersoner. Så löd rubriken i tisdagens Dagens Industri. Jag vill därför ställa en fråga till utbildningsministern med anledning av detta.

En färsk undersökning visar att 15 % av de nyutbildade akademikerna lämnade Sverige 1998. Den siffran var 5 % 1990. Tendensen verkar alltså vara klar. Framför allt högutbildade naturvetare lämnar landet i allt större utsträckning samtidigt som allt färre återvänder.

Fru talman! Jag vill därför fråga utbildningsministern följande:

Delar ministern min oro för utvecklingen, och vilka förändringar i den svenska politiken vill ministern rekommendera ministerkollegerna för att motverka den negativa strömningen?

Anf. 57 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jag ger mer än gärna rekommendationer och råd till mina ministerkolleger, så får vi se om vi kan få en intressant diskussion i regeringen.

Vi har ju i dag en utveckling på högskoleområdet som innebär att vi utbildar väldigt många inom naturvetenskap och teknik, och vi ser en utveckling på t.ex. civilingenjörssidan som är formidabel i form av vilka som kommer ut. Under de senaste åren har antalet utexaminerade civilingenjörer ökat med 30 %. Under kommande år har vi en ökning med 30 % igen. Samtidigt har vi en lång period bakom oss då vi har uppmuntrat unga människor att söka sig ut i världen för att skaffa sig erfarenheter, lära sig språk och ta en positiv del av internationaliseringen. Det ser vi nu i form av att ungdomar är mer rörliga och vill prova på att vara utomlands för att få praktik, jobb eller utlandsstudier. Det ser jag som i grund och botten en fördel för ett land som Sverige som har byggt sitt välstånd på internationella kontakter och internationell handel.

Det är klart att vi skall ha villkor i Sverige som gör att människor vill bo, leva och utbilda sig här. Jag tror att vi i huvudsak har väldigt bra

villkor i Sverige. Men det är klart att en internationell utveckling som förändrar förutsättningarna också kommer att få återverkningar på politiken. Men domedagsprofetior tror jag inte alls stämmer in på den verklighet som vi ser i dag.

Anf. 58 ANDERS SJÖLUND (m):

Fru talman! Jag blir lite orolig när utbildningsministern inte ser att det är ett problem när tusentals välutbildade ungdomar lämnar landet samtidigt som stora företag flyttar utomlands. Detta måste ju i sanning vara ett bekymmer. Därför vill jag trots allt fråga ministern:

Finns det inte en koppling mellan hög utbildning, stor studieskuld för individen och hög beskattning och därmed låg nettoinkomst? Kan det vara ett skäl till förändring?

Anf. 59 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Jag tror absolut att människor väger in väldigt många saker när de funderar på vad de vill göra av sitt liv och om de skall vara utomlands en period eller inte. Men det stämmer ju inte när riksdagsledamoten säger att tusentals ungdomar lämnar landet som om det vore en flykt på gång. Det som vi ser är att unga människor som har skaffat sig en bra utbildning, och som kanske jobbar i en koncern som finns i Sverige men också har sin verksamhet i många andra länder, under ett antal år av sina liv också jobbar utomlands.

Det är klart att vi måste ha ett samhällssystem som är konkurrenskraftigt i förhållande till omvärlden. Det gäller då skatter och välfärd. Men människor tittar också på helhetsbilden och ser till vad man får för de skatter som betalas in.

Det är också viktigt för oss att se till att vi har ett utbud, att vi har välutbildade människor, som stämmer överens med näringslivets efterfrågan. Detta är oerhört viktigt om vi skall få ett sprudlande näringslivsklimat framöver. Men när det påstås att det i Sverige finns en flykt av välutbildade människor utåt för att slippa Sverige och det system som vi i dag har måste jag säga att det inte är sant. Vad vi ser är en del av internationaliseringen som, tror jag, i grund och botten är positiv för Sverige och för många andra länder.

Uppehållstillstånd

Anf. 60 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsrådet Pierre Schori. Den lag som trädde i kraft i januari 1997 gör det svårt för föräldrar till invandrare i Sverige att få uppehållstillstånd om det har gått mer än ett år sedan barnen fick permanent uppehållstillstånd. Jag är medveten om att statsrådet inte kan svara på frågor om enskilda utvisningsärenden. Men är det rimligt att invandrade barn som etablerat sig i Sverige – kanske fem barn i en barnaskara på sju – inte skall få möjlighet att ta hand om sina gamla sjuka, senila föräldrar på grund av att de inte får uppehållstillstånd i Sverige?

Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Regeln är att familjen skall hållas samman. Där ingår föräldrar och barn upp till 18 år. Jag känner inte till så många fall där man förvägrar människor att förena sig med sina familjer.

Anf. 62 RAGNWI MARCELIND (kd):

Fru talman! Jag vill inte dra in enskilda ärenden men den här problematiken har varit ganska uppenbar. Det har varit svårt för invandrade etablerade svenskar att efter kanske 10–20 år få sina gamla föräldrar till Sverige. I dag skall ”synnerliga skäl” anges, vilket i praktiken betyder att det är så gott som omöjligt. Jag undrar om det inte borde ske en lagändring till *särskilda skäl*. Är statsrådet beredd att se över den frågan?

Anf. 63 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Det pågår konstant en översyn och prövning av vår lagstiftning. Det som har att göra med familjeåterförening är också föremål för sådant arbete, så det kan vi gott tillgodose.

Solidaritetsfonder

Anf. 64 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag har en fråga till finansminister Åsbrink. Vi hade i onsdags här i kammaren en debatt om tillväxten som inte innehöll några förslag som var speciellt spännande. Jag tycker att det finns andra förslag som är mer spännande i debatten – förslag som inte var uppe i onsdags och som tidigare inte tagits upp i denna kammare mer än från min sida. Det gäller då de solidaritetsfonder i Kanada som har bildats av LO:s motsvarighet där. Det har blivit en positiv respons även från näringslivet.

Detta är ett sätt att skapa jobb i nya branscher och att på så sätt bidra till tillväxten i landet. Sådant här finns också i USA. Det finns även spännande exempel på engagemang i Sydafrika. Det är alltså inte bara fråga om en metod som vi i västvärlden använder.

Såvitt jag vet har frågan inte kommit upp i de överläggningar som sker mellan regeringen och delar av näringslivet och fackföreningsrörelsen. Jag tycker att det här är mycket spännande. Det handlar naturligtvis om moral och etik och om hur man skall förverkliga sina ideologier även i fråga om penninghantering. Det här är också en mycket viktig tillväxtfråga som jag nog tycker borde tas upp från finansministerns sida.

Anf. 65 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! Jag tycker att det här är en mycket viktig fråga. Själv tog jag upp den i ett anförande för några dagar sedan. Jag pekar där på vikten av att vi kan mobilisera ett nationellt kapital, ett sparande i Sverige, som vi kan använda för att äga företag. Det är inte så att vi motsätter oss alla förändringar även över nationsgränserna när det gäller ägande och verksamheter. Vi skall ha ett tillräckligt stort nationellt ägande så att vi även i framtiden kan ha ett starkt inflytande över företag som är verksamma i Sverige, ibland också på andra håll.

Då gäller det inte bara skattefrågor, som man vill göra gällande från en del håll – de kan spela en roll; det vill jag inte förneka. Men det är

också viktigt att titta på de regler som ibland kanske är onödigt restriktiva när det gäller möjligheter att använda befintligt kapital för ägande i våra företag.

Jag har pekat på AP-fonden som jag menar kringgärdas av ålderdomliga restriktioner. Där ser jag kanske större möjligheter nu att komma fram jämfört med hur det var för några år sedan. Jag har också pekat på de begränsningar som gäller försäkringsbolag och banker. Det är en viktig debatt som vi måste föra. Jag välkomnar att Carina Hägg i dag tar upp den frågan.

Anf. 66 CARINA HÄGG (s):

Fru talman! Jag måste säga att detta är bland det mest glädjande som jag varit med om i denna kammare. Det vore verkligen mycket spännande och en riktig framtidssatsning om vi kunde komma i gång med det här arbetet. Det som sades här är alltså väldigt positivt. Finansministern säger att han tidigare har tagit upp detta i ett anförande, men det gäller ju att också gå vidare och ta upp frågan med de parter som det handlar om.

Jag vet att man i Kanada, som jag anført som ett bra exempel, också från statens sida har varit beredd att göra vissa skattejusteringar. Man kan koppla detta till det regionalpolitiska stödet och jämföra de här sakerna med varandra. Är finansministern beredd att ta ytterligare steg och överväga vad man i det här hänseendet kanske kan göra rent skattemässigt från statens sida om det är ett nollsummespel med utgifterna?

Anf. 67 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s):

Fru talman! De forum som jag bäst kan överblicka gäller bl.a. skatteöverläggningarna, där möjligheten naturligtvis finns att ta upp olika slag av skatteförändringar som kan påverka ägandesparande i Sverige. Det kommer säkert upp där men det är lite för tidigt att redan i dag säga vad resultatet blir.

Som en utlöpare av pensionsreformen för vi diskussioner om vilka placeringsregler som skall gälla för AP-fonden. Där ser jag att den mycket hätska debatt som vi tidigare hade nu kanske är ett passerat stadium. Därmed kan vi mera pragmatiskt föra diskussioner om att även AP-fonden i framtiden får spela en större roll.

På samma sätt kommer frågan att aktualiseras när det gäller försäkringsbolagen. Jag har där aviserat att regeringen återkommer när det gäller den nuvarande restriktionen för försäkringsbolag som jag tycker är otidsenlig. Frågan har också aktualiserats när det gäller banker eftersom Banklagskommittén nu har lagt fram ett förslag om att lätta på de nuvarande snäva reglerna.

Jag tror alltså att det finns möjligheter att komma fram här och ser fram emot en livaktig debatt och att vi mer kan öppna för svenskt kapital i framtiden.

Skuldsanering för världens u-länder

Anf. 68 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Pierre Schori. Just nu pågår i 80 länder världen över en namninsamling för en skuldavskrivning för

världens u-länder år 2000. Det här kommer att överlämnas vid G 8-mötet i Köln den 19 juni. Hur ser den svenska regeringen och dess företrädare på möjligheten för u-länderna att göra en engångsskuldavskrivning?

Prot. 1998/99:50
4 februari

Frågestund

Anf. 69 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Vi stöder skuldavskrivningar när det gäller de allra fattigaste länderna. Sverige har skrivit av alla sina bilaterala skulder vad gäller de fattigaste samarbetsländerna. Vidare vill vi, och gör det också, medverka till multilaterala avskrivningar – skulder som man har till internationella banker etc. Senast deltog vi i en stor skuldavskrivning för Honduras och Nicaragua som ju drabbades av orkanen Mitch.

Anf. 70 MARIA LARSSON (kd):

Fru talman! Jag noterar tacksamt svaret här och har förhoppningar om att Sverige intar en opinionsbildande roll i Köln när det väl är dags.

Det är en oroväckande utveckling att 50 miljarder dollar i bistånd varje år tillförs u-länderna, samtidigt som de avlövas 200 miljarder kronor genom amorteringar och räntor. Detta är naturligtvis en ohållbar utveckling.

Jag välkomnar om statsrådet och den svenska regeringen kan vara på arenan och bedriva ett opinionsbildande arbete i nämnda riktning.

Anf. 71 Statsrådet PIERRE SCHORI (s):

Fru talman! Sverige är i högsta grad med där. Inom EU, i FN och på andra håll driver vi hårt frågan om att fattigdomen är den främsta fienden till fred, utveckling och demokrati.

Motköpsaffärer

Anf. 72 HENRIK S JÄRREL (m):

Fru talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till försvarsministern. Vid försvarsindustribeställningar i utlandet tecknas avtal om s.k. motköp – företag i leveranslandet förbinder sig att köpa både militära och civila produkter hos företag i beställarlandet; detta för en summa som ungefärligen motsvarar huvudaffärens ordervärde. Detta är affärer som är viktiga för små och medelstora företag, inte minst i underleverantörsledet.

I Sverige är motköp aktuellt i fråga om bl.a. de s.k. Leopardstridsvagnarna. Men motköpen av civila produkter i den affären går anmärkningsvärt trögt. Detta är också i hög grad aktuellt i JAS-affären i Sydafrika.

Som jämförelse kan jag nämna att i våra grannländer Norge och Finland kräver man motköp vid alla upphandlingar över 50 miljoner – i Danmark t.o.m. över 25 miljoner.

Det har länge hävdats från Näringsdepartementet – sedan en tid även från Försvarsdepartementet, som nu tycks ha tagit över frågan om motköp – att en motköpspolicy håller på att utarbetas. Jag undrar om försvarsministern till äventyrs har någon uppfattning om när denna policy skall föreligga.

Anf. 73 Förvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag känner inte till något arbete inom Förvarsdepartementet som har att göra med en övergripande motköpspolicy. Jag har fått successiva redovisningar om Leopardavtalen, men tyvärr kan jag inte direkt ur minnet ta fram hur situationen ser ut. Jag har dock ett minne av att det har skett en ökning av de motköp som har varit förutsedda.

Anf. 74 HENRIK S JÄRREL (m):

Fru talman! I något av de senaste numren av tidningen Ny Teknik finns frågan om motköpsaffärer med. Där uttalar sig en tjänsteman från Förvarsdepartementet. Han hävdar att man där jobbar med administrativa riktlinjer för att hantera frågan. En tjänsteman på departementet tog över arbetet för ett år sedan. Han trodde att det skulle vara en enkel uppgift, men det är en besvärlig fråga eftersom motstridiga uppfattningar skall vägas samman. Han säger att det är självklart att motköpsaffärer kan gagna Sverige, och Sverige kommer knappast ifrån dem när Sverige förhandlar med exempelvis Sydafrika.

Detta är viktigt för svenskt näringsliv. Bollen ligger hos Förvarsdepartementet – i varje fall om man skall tro uppgifterna i Ny Teknik. Det förvånar att förvarsministern inte har någon uppfattning.

Anf. 75 Förvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s):

Fru talman! Jag känner inte till uppgifterna i Ny Teknik. Jag kan inte heller på rak arm identifiera vad det är för process som pågår. Jag skall naturligtvis ta reda på det. Jag skall på något sätt överlämna ett personligt svar till Henrik Järrel i frågan.

Anf. 76 TALMANNEN:

Detta var det sista inlägget i dagens frågestund som därmed är avslutad. Jag tackar regeringens och kammarens företrädare för era bidrag till debatten.

2 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 29 januari.

3 § Avsägelse

Talmannen meddelade att *Rune Lavín* anhållit om att bli entledigad från uppdraget som justitieombudsman fr.o.m. den 1 mars 1999.

Kammaren biföll denna anhållan.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Till riksdagen

Interpellation 1998/99:110 av Runar Patriksson om vargstammen i Värmland.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 11 februari 1999.

Skälet till dröjsmålet är statsrådets resa till Afrika.

Stockholm den 26 januari 1999

Jordbruksdepartementet

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditionschef

Interpellationerna 1998/99:114, 115, 116, 121, 126 och 128

Till riksdagen

Interpellationerna 1998/99:114 av Johnny Gylling (kd) om reservkraftsproduktionen i det svenska elsystemet, 1998/99:115 av Margareta Andersson (c) om arbetsmarknadspolitiska åtgärder, 1998/99:116 av Sven Bergström (c) om vägnätet, 1998/99:121 av Lennart Daléus (c) om den regionala utvecklingen, 1998/99:126 av Jan-Evert Rådström (m) om företagsnedläggningar och 1998/99:128 av Barbro Johansson (mp) om klimatet på arbetsplatserna

Interpellationerna kommer att besvaras tisdagen den 2 mars 1999.

Som skäl till dröjsmålet anføres den stora anhopningen av interpellationer som för tillfället råder.

Björn Rosengren

Enligt uppdrag

C H Fallenius

Expeditionschef

Interpellationerna 1998/99:130, 137, 140, 141 och 142

Till riksdagen

Interpellationerna 1998/99:130 av Agne Hansson (c) om EU:s strukturpolitik, 1998/99:137 av Viviann Gerdin (c) om jämställdhet i regionalpolitiken, 1998/99:140 av Lena Ek (c) om bredband till hushåll och företag, 1998/99:141 av Åke Sandström (c) om näringspolitik för bättre regional utveckling och 1998/99:142 av Hans Stenberg (s) om Luftfartsverkets regionalpolitiska ansvar.

Interpellationerna kommer att besvaras torsdagen den 11 mars 1999.

Som skäl till dröjsmålet anføres den stora anhopningen av interpellationer som för tillfället råder.

Björn Rosengren

Enligt Uppdrag

C H Fallenius

Expeditionschef

Interpellation 1998/99:108

Till riksdagen

1998/99:108 av Roy Hansson om information om utländska spel och lotterier.

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 11 februari 1999.

Skälet till dröjsmålet är att interpellationen kom Finansdepartementet tillhanda först den 2 februari 1999.

Stockholm den 2 februari 1999

Erik Åsbrink

Interpellation 1998/99:117

Till riksdagen

1998/99:117 av Rolf Kenneryd om kommunal skatteutjämning.

Interpellationen kommer att besvaras den 16 februari 1999.

Skälet till dröjsmålet är arbetsanhopning.

Stockholm den 2 februari 1999

Lars-Erik Lövdén

5 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 1998/99:32 EU-bedrägerier och korruption
1998/99:Ju14 av Gunnel Wallin m.fl. (c)

med anledning av prop. 1998/99:43 Drograttfylleri och sjöfylleri

1998/99:Ju11 av Kia Andreasson (mp)

1998/99:Ju12 av Elver Jonsson m.fl. (fp, v, kd, c, mp)

1998/99:Ju13 av Gun Hellsvik m.fl. (m)

6 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 3 februari

1998/99:146 av *Henrik Westman* (m) till finansministern

Det kommunala skatteutjämningssystemet

1998/99:147 av *Gudrun Lindvall* (mp) till miljöministern

Grodor

1998/99:148 av *Kerstin Heinemann* (fp) till socialministern

Tandvård

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 februari.

7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 3 februari

1998/99:310 av *Kenneth Johansson* (c) till statsrådet Britta Lejon
Funktionshindrades deltagande i det demokratiska arbetet

1998/99:311 av *Rolf Gunnarsson* (m) till näringsministern
Vägenslagen

1998/99:312 av *Rolf Gunnarsson* (m) till justitieministern
Utnyttjande av polisens resurser

1998/99:313 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till socialministern
Assistansersättningen

1998/99:314 av *Helena Bargholtz* (fp) till justitieministern
Godmansinstitutet

1998/99:315 av *Lilian Virgin* (s) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Arbetsskadeförsäkringen

1998/99:316 av *Sinikka Bohlin* (s) till statsrådet Maj-Inger Klingvall
Utbetalning av bostadsbidrag

1998/99:317 av *Inger Strömbom* (kd) till justitieministern
Polisens arbetsuppgifter

1998/99:318 av *Jan Backman* (m) till näringsministern
Transeuropeiska vägnät

1998/99:319 av *Maggi Mikaelsson* (v) till jordbruksministern
Renbetesmark på åkermark

1998/99:320 av *Marie Granlund* (s) till statsrådet Leif Pagrotsky
Öresundsregionen

1998/99:321 av *Ola Karlsson* (m) till statsrådet Mona Sahlin
Återbetalning av felaktiga avgifter

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 9 februari.

8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 3 februari

1998/99:246 av *Birgitta Sellén* (c) till finansministern
Postens kassaservice
1998/99:259 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till näringsministern
Förnyelse av körkort
1998/99:262 av *Patrik Norinder* (m) till näringsministern
Sysselsättningsstatistik
1998/99:269 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till finansministern
Harmonisering av skattepolitiken
1998/99:276 av *Karin Pilsäter* (fp) till näringsministern
Telia
1998/99:277 av *Willy Söderdahl* (v) till statsrådet Ingegerd Wärnersson
Skolor med särskild profil
1998/99:278 av *Lars Hjertén* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Diskriminering
1998/99:279 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till statsrådet Pierre Schori
Visum
1998/99:281 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Pierre Schori
Uppehållstillstånd för kosovoalbaner
1998/99:282 av *Birger Schlaug* (mp) till näringsministern
Havsbaserad vindkraft
1998/99:283 av *Per Lager* (mp) till näringsministern
Energiomställningen och vindkraften
1998/99:284 av *Marie Granlund* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Tillsättande av storstadsdelegation
1998/99:287 av *Ulla Hoffmann* (v) till näringsministern
Avveckling av Nationellt Resurscentrum för kvinnor
1998/99:288 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Pierre Schori
Könsstympning
1998/99:290 av *Lars Wegedal* (s) till näringsministern
Vägvisningsskyltar
1998/99:293 av *Carina Hägg* (s) till jordbruksministern
Uppfödningen av ankor
1998/99:295 av *Ann-Marie Fagerström* (s) till statsrådet Maj-Inger
Klingvall
Ålderspensionssystemet
1998/99:296 av *Ulla Hoffmann* (v) till statsrådet Pierre Schori
Utbildning för Invandrarverkets personal
1998/99:297 av *Gunnel Wallin* (c) till näringsministern
Gasledning för fossilgas
1998/99:301 av *Lars Ångström* (mp) till näringsministern
Åtgärder vid militär nedrustning

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 9 februari.

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.05.

Prot. 1998/99:50
4 februari

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBETH HANSING ENGSTRÖM

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

1 § Frågestund	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
<i>Förenkling för småföretagare</i>	<i>1</i>
Anf. 2 KARIN PILSÄTER (fp)	1
Anf. 3 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	1
Anf. 4 KARIN PILSÄTER (fp)	2
Anf. 5 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	2
Anf. 6 KARIN PILSÄTER (fp)	2
Anf. 7 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	2
<i>Brott mot homosexuella</i>	<i>2</i>
Anf. 8 ROSSANA VALERIA (v)	2
Anf. 9 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	3
Anf. 10 ROSSANA VALERIA (v)	3
Anf. 11 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	3
Anf. 12 ROSSANA VALERIA (v)	4
Anf. 13 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	4
<i>Entreprenörskap i utbildningen</i>	<i>4</i>
Anf. 14 LENNART DALÉUS (c)	4
Anf. 15 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	4
Anf. 16 LENNART DALÉUS (c)	5
Anf. 17 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	5
<i>Försvaret</i>	<i>5</i>
Anf. 18 HENRIK WESTMAN (m)	5
Anf. 19 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	6
Anf. 20 HENRIK WESTMAN (m)	6
<i>Östtimor</i>	<i>6</i>
Anf. 21 BIRGITTA AHLQVIST (s)	6
Anf. 22 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	6
Anf. 23 BIRGITTA AHLQVIST (s)	6
Anf. 24 Statsrådet PIERRE SCHORI (s)	7
<i>Vidareutbildning för läkare</i>	<i>7</i>
Anf. 25 YVONNE ANDERSSON (kd)	7
Anf. 26 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s)	7
Anf. 27 YVONNE ANDERSSON (kd)	7
<i>Statsbidraget till kommunerna</i>	<i>7</i>
Anf. 28 LARS LEIJONBORG (fp)	7
Anf. 29 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	8
Anf. 30 LARS LEIJONBORG (fp)	8
Anf. 31 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	8
Anf. 32 LARS LEIJONBORG (fp)	9
Anf. 33 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	9
<i>Våld mot kvinnor</i>	<i>9</i>
Anf. 34 LENA EK (c)	9
Anf. 35 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s)	9
Anf. 36 LENA EK (c)	10

Anf. 37 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	10
<i>Irak</i>	10
Anf. 38 GUSTAF VON ESSEN (m).....	10
Anf. 39 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	11
Anf. 40 GUSTAF VON ESSEN (m).....	11
Anf. 41 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	11
<i>Fysikcentrum i Stockholm</i>	11
Anf. 42 EVA ARVIDSSON (s).....	11
Anf. 43 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	12
Anf. 44 EVA ARVIDSSON (s).....	12
<i>Djurrättsaktivister</i>	12
Anf. 45 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	12
Anf. 46 Justitieminister LAILA FREIVALDS (s).....	12
Anf. 47 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	13
<i>Utbyggnad av små universitet och högskolor</i>	13
Anf. 48 WILLY SÖDERDAHL (v)	13
Anf. 49 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	13
Anf. 50 WILLY SÖDERDAHL (v)	13
Anf. 51 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	14
<i>Nordiskt samarbete</i>	14
Anf. 52 RUNAR PATRIKSSON (fp)	14
Anf. 53 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	14
Anf. 54 RUNAR PATRIKSSON (fp)	15
Anf. 55 Kulturminister MARITA ULVSKOG (s).....	15
<i>Unga akademikers flytt från Sverige</i>	15
Anf. 56 ANDERS SJÖLUND (m)	15
Anf. 57 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	15
Anf. 58 ANDERS SJÖLUND (m)	16
Anf. 59 Utbildningsminister THOMAS ÖSTROS (s).....	16
<i>Uppehållstillstånd</i>	16
Anf. 60 RAGNWI MARCELIND (kd)	16
Anf. 61 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	17
Anf. 62 RAGNWI MARCELIND (kd)	17
Anf. 63 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	17
<i>Solidaritetsfonder</i>	17
Anf. 64 CARINA HÄGG (s).....	17
Anf. 65 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	17
Anf. 66 CARINA HÄGG (s).....	18
Anf. 67 Finansminister ERIK ÅSBRINK (s)	18
<i>Skuldsanering för världens u-länder</i>	18
Anf. 68 MARIA LARSSON (kd).....	18
Anf. 69 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	19
Anf. 70 MARIA LARSSON (kd).....	19
Anf. 71 Statsrådet PIERRE SCHORI (s).....	19
<i>Motköpsaffärer</i>	19
Anf. 72 HENRIK S JÄRREL (m)	19
Anf. 73 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	20
Anf. 74 HENRIK S JÄRREL (m)	20
Anf. 75 Försvarsminister BJÖRN VON SYDOW (s)	20

Anf. 76 TALMANNEN	20
2 § Justering av protokoll	20
3 § Avsägelse	20
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	20
5 § Bordläggning.....	22
6 § Anmälan om interpellationer	22
7 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	23
8 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	24
9 § Kammaren åtskildes kl. 15.05.	25

